

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze Środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Lublin, Galicja Wschodnia

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Diecezjalne w Lublinie

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum religijne - diecezjalne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Starania o utworzenie Muzeum Diecezjalne w Lublinie podjęto w 1905 r. Pierwsze zbiory obejmujące wycofane z użycia naczynia liturgiczne, tkaniny, wyposażenie gromadził ks. Karol Dębiński. W 1918 r. na poczet muzeum zbiory przekazał ks. Adolf Pleszczyński. Muzeum zostało założone dekretem w 1920 r.

Daty działalności / zakres czasowy:

od 1918 roku do dzisiaj

Dostępność

otwarte po odzyskaniu przez Polskę niepodległości

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

religijna (katolicka), narodowościowa (polska), regionalna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

historyczny, kultury, artystyczny

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Muzeum Archidiecezjalne Sztuki Religijnej Wieża Trynitariska w Lublinie ul. Królewska 10 20-109 Lublin	
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	Tel: (+48 81) 743 73 92 www.kuria.lublin.pl/muzeum muzeum.archidiecezjalne@k uria.lublin.pl	
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadaptowan y)	Zaadaptowany	Zaadaptowana przestrzeń w Seminarium Diecezjalnym w Lublinie

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

x

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Ochrona zabytków oraz gromadzenie pamiątek związanych z historią kościoła. Dodatkowo jeden dział miał prezentować kolekcję stworzoną na rzecz upamiętnienia wizyty biskupa Franciszka Jaczewskiego.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

diecezja lubelska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Diecezja lubelska

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Karol Dębiński (1858-1943) - absolwent Seminarium Duchownego w Lublinie oraz Akademii Duchownej w Petersburgu, gdzie później wykładał teologię pastoralną. Autor m. in. "Dozórów kościelnych rzymskokatolickich w Królestwie Polskim" (Warszawa 1901), "Podróży pasterskiej Franciszka Jaczewskiego, biskupa lubelskiego, po dekanatach krasnostawskim, zamojskim, biłgorajskim, tomaszowskim, hrubieszowskim i chełmskim, odbytej w 1905 roku" (Lublin 1906), "Podręcznika praktycznej teologii pasterskiej" (Warszawa 1914). Od 1918 roku związany z diecezją podlaską - w 1923 roku założył Muzeum Diecezjalne w Siedlcach.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Seminarium Duchowne w Lublinie

Kalendarium (historia instytucji)

1905 - zapadła decyzja o utworzeniu Muzeum Diecezjalnego w Lublinie
1905 - ksiądz Karol Dębiński zaczyna zbierać wycofane z kultu parametry liturgiczne na terenie diecezji lubelskiej
1918 - muzeum rozwinęło się dopiero po odzyskaniu przez Polskę niepodległości
1918 - Adolf Pleszczyński podarował swoje zbiory biskupowi Jaczewskiemu, które liczyły około 2000 eksponatów

Plan utworzenia w diecezji lubelskiej muzeum przy seminarium pojawił się w 1905 r. „W gronie członków kapituły lubelskiej powstała myśl utworzenia Muzeum diecezjalnego, któreby chroniło od zniszczenia i rozproszenia zabytki i pamiątki, związane z życiem Kościoła. Na jeden z działów przyszłego Muzeum złożą się pamiątki uprzytomniające wizytę J.E. biskupa Jaczewskiego”, (Kronika, 1905: 2). Jednym z pierwszych, który zaczął gromadzić wycofane z użytku parametry liturgiczne na potrzeby przyszłego muzeum był ksiądz Karol Dębiński. Obecnie trudno ocenić, czy zamierzenie doszło do skutku. W 1918 r. na poczet muzeum swoją kolekcję przekazał ks. Adolf Pleszczyński. Dekret o utworzeniu Muzeum Diecezjalnego uchwalono w 1920 r., zbiory gromadzone dzięki zaangażowaniu ks. M. Niechaja, profesora lubelskiego Seminarium Duchownego. Większość zgromadzonych w dwudziestoleciu międzywojennym zbiorów uległa rozproszeniu lub zniszczeniu.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1918: 2000 eksponatów z kolekcji Adolfa Pleszczyńskiego

Do najcenniejszych obiektów należały dwie ikony z przełomu XVII i XVIII wieku i zbiory po unitach.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary od osób prywatnych i duchownych,

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Karol Dębiński

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

x

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

x

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

x

Wystawy czasowe

x

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

x

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

x

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

x

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

x

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

x

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Marek Sawicki, *Muzeum Archidiecezjalne w Lublinie*, „Muzealnictwo” 2008, nr 49 s. 139-147

[*Kronika miejscowa*] *Muzeum*, „Gazeta Lubelska: pismo rolniczo-przemysłowo-handlowe i literackie”, 1905, nr 166, s. 2

Ochrona zabytków, a nasze Muzeum Diecezjalne, „Wiadomości Diecezjalne Lubelskie”, 1925, nr 3, s. 71.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

x

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

“Sprawą niezbędną, szybkiej organizacji naszego Muzeum diecezjalnego dotąd zajęły się w roku ubiegłym następujące dekanaty. Tarnogrodzki wyłonił dnia 22 maja komisję w osobie ks. Chotyńskiego i ks. Zygmunta, aby na terenie dekanatu przeprowadziła rejestrację zabytków i skierowała je do Muzeum. Kapłani dekanatu Biłgorajskiego dnia 6 lutego i Zaklikowskiego 12 czerwca wyrazili gotowość zasilenia zabytkami kościelnymi nasze Muzeum. To samo obiecał uczynić w dniu 16 lutego dekanat Puławski, Tarnogrodzki zaś 7 lutego żąda ustawy lub regulaminu wpraw, nim rozpocznie sprawę inwentaryzacji, zapomniawszy, że tą ustawą jest nakaz Kurji biskupiej, Słowem, co do obowiązku każdego pojedynczego kapłana, ale i dekalnych gromad, skierowania zabytków kościelnych do Muzeum d. panuje dotychczas chaos pojęć. Oczywiście, w ten sposób sprawa organizacji Muzeum d., która datuje się od kilku już lat, posuwać się będzie niesłychanie słabo, dopóki nie zrozumiemy, że Muzeum d. jest koniecznością, przewidzianą przez nasz Ordynariat, który uznał za niezbędną potrzebę powołania do życia tej instytucji, wydając ku temu dekret 6 marca 1920 r. za Na 787. Myśl ta wreszcie omówiona została, następnie przez ks. ks Dziekanów na jednej z Konferencji diecezjalnych w r. 1923. Mylnem jest przeto tłumaczenie, że do Muzeum można skierowywać zabytki według własnego upodobania, że jest to jedynie grzecznością ze strony rządców kościoła, jeśli coś do Muzeum według swojego „widzimi się” przeznaczają. Winniśmy jednak z drugiej strony wiedzieć, że Muzeum bynajmniej nie jest rupieciarnią, że do Muzeum należy przeznaczać jedynie rzeczy zużyte, niepotrzebne, wysortowane. Muszą one bowiem posiadać cechy sztuki, muszą być cenne pod względem archeologicznym. [...] Wobec rozbieżnych zdań naszych konfratrów co do konieczności zorganizowania tej tak ważnej placówki kościelnej, jak Muzeum d. wobec braku odpowiedniego lokalu, jak i urządzeń, niezbędnych, jak szafy oszklone, gabloty, i. t. p. wobec braku funduszy na ten przedmiot, nie dziw, że trudno było piszącemu te słowa, wywiązać się dotąd należycie z powierzonego mu przez Ordynariat zadania, założenia podwalin dla

tej, tak ważnej instytucji, jak Muzeum d., którą już oddawna
szczyłą się inne diecezje” (*Ochrona zabytków*, 1925: 71)

UWAGI:

Tworzeniem muzeum zajmowano się już od 1905 roku.

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Ewelina Doiczman

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	